

Syrphidae in 1967

door

V. S. VAN DER GOOT en J. A. W. LUCAS

Het eerste halfjaar was in het algemeen slecht, uitgezonderd de periode van eind april tot half mei. Het tweede halfjaar was veel beter, maar toen hebben we weinig kunnen vangen, o.a. als gevolg van een trip naar Corsica.

De volgende vangsten lijken ons het vermelden waard:

Brachyopa conica Panzer. Oisterwijk, 7.V.1967, ♀, leg. LUCAS. De soort is slechts eenmaal eerder in ons land verzameld, nl. door LAMBECK in Zuid-Limburg.

B. insensilis Collin, nieuw voor de fauna. Rijckholt, Savelsbos, 13.V.1967, 4 ♂. Volgens SÉGUY bekend uit Frankrijk, België en Oostenrijk en natuurlijk uit Engeland, waar de soort beschreven werd. Overal slechts enkele vindplaatsen. De heer COE, vroeger de specialist van het British Museum, heeft de determinatie van de vinder (v. D. GOOT) gecontroleerd, waarvoor bij deze veel dank.

B. pilosa Collin. Ulvenhout, 28.IV.1967, ♀; Bunder bos, 30.IV.1967, ♂; Breda, Liesbos, 4.V.1967, ♀; Rijckholt, Savelsbos, 5.VI.1967, ♂; alles leg. LUCAS. De soort werd vorig jaar door ons als nieuw voor Nederland vermeld.

B. scutellaris R.D. Breda, Liesbos, 4.V.1967, 3 ♂; Oisterwijk, 7.V.1967, ♂; Ulvenhout, 25.V.1967, ♂ en ♀; Rijckholt, Savelsbos, 5-12.VI.1967, 6 ♂ en 2 ♀; alles leg. LUCAS. Verder Bunder bos, 4-8.V.1967, ♂, 3 ♀, leg. v. D. GOOT.

Cheilosia antiqua Mg. Nieuwe vindplaatsen zijn Geulle (Armenbos) en Elsloo. Beide vindplaatsen sluiten aan bij het Bunder bos.

Ch. barbata Loew. Elsloo (talrijk), Rothem en Geulhem.

Ch. carbonaria Egger. Valkenburg, Ravensbos, 13.V.1967, ♂. Van deze soort waren 3 ♂ bekend uit Losser.

Ch. chrysocoma Mg. Bunder bos, 4.VI.1967, ♀; leg. LUCAS.

Ch. cynocephala Loew. Elsloo, 14.V.1967, ♀; leg. v. D. GOOT. Van deze soort worden erg weinig ♂ ♂ gevangen.

Ch. fraterna Mg. Geulhem; Bunder bos; Rijckholt, Savelsbos; Elsloo; leg. v. D. GOOT.

Ch. lenis Becker. Bunder bos en Armenbos, 16-30.IV.1967, 10 ♂ en een ♀. Verder Bunder bos, 8.V.1967, ♀.

Ch. nasutula Becker. Elsloo, 13.V.1967; ♂, 14.V.1967.

Ch. nigripes Mg. Elsloo, 13-14.V.1967. In de coll. v. D. GOOT een serie van 50 exemplaren, waarvan 16 ♂.

Ch. proxima Zett. Elsloo, 14-15.V.1967, 2 ♀; leg. v. D. GOOT.

Ch. semifasciata Becker. Bunder bos en Armenbos, 17.IV-8.V.1967, 11 ♂; Rijckholt, Savelsbos, 13.V.1967, 2 ♂; Heilooër bos, 30.IV.1967, 9 ♂ en een ♀; idem 21.V.1967, ♀.

Chrysogaster chalybeata Mg. Elsloo, 9.VIII.1967, ♀; leg. v. D. GOOT.

Chr. virescens Loew. Breda, Liesbos, 4.V.1967; leg. LUCAS. De soort werd eerder door v. D. GOOT in Bunde verzameld.

Chrysotoxum vernale Loew. Heilooër bos, 30.IV.1967, ♂. Een zeer vroege datum voor deze soort, die heel zelden in het Heilooër bos gevangen wordt.

Cnemodon micans Doesb. Bunder bos, 25.V.1967, ♂; leg. LUCAS.

Didea alneti Fall. Bunder bos, 8.VIII.1967, ♂; leg. v. D. GOOT. Dit is de tiende vindplaats van deze soort in Nederland. In de Alpen wordt ze meer gevonden.

Erizozona syrphoides Fall. Bunder bos, 8.VIII.1967, ♀. Dit is de zesde vindplaats en het zesde exemplaar van Nederland. Als men in aanmerking neemt, dat dit een grote opvallende soort is, moet ze wel behoorlijk zeldzaam zijn.

Eumerus tuberculatus Rond. Heilooër bos, 12 en 20.VIII.1967, ♂, ♀. Nieuw voor het Heilooër bos.

Heringia heringii Zett. Breda en Elsloo.

Ischyrosyrphus glaucius L. Ulvenhout, 1966, ♀; Rothem en Geulhem, 1967, 7 ♀; Bunder bos 8-10.VIII.1967, 6 ♀. De ♂♂ van deze soort worden zelden gevangen.

Isch. laternarius O.F.M. Bunder bos, 8-10.VIII.1967, 2 ♀; leg. v. D. GOOT.

Melanostoma ambiguum Fall. Armenbos, 17.IV.1967, ♂; leg. LUCAS.

Neoascia aenea Mg. Valkenburg, Ravensbos, 13.V.1967, 5 ♂; leg. v. D. GOOT.

Orthoneura brevicornis Loew. Valkenburg, Ravensbos, 13.V.1967, ♀; Rijckholt, Savelsbos, 13.V.1967, ♀; leg. v. D. GOOT.

Parhelophilus consimilis Malm. Breda, 23.V.1967, ♀; leg. v. D. KRIFT, in coll. LUCAS.

Pipiza luteitarsis Zett. Bunder bos, 30.IV.1967, ♂ en ♀; Rijckholt, Savelsbos, 7.V.1967, 2 ♂.

P. quadrimaculata Panzer. Oisterwijk, 28.V.1967, ♀; leg. LUCAS.

Platychirus tarsalis Schummel. Elsloo, 13-15.V.1967, 5 ♂, 4 ♀.

Syrphus euchromus Kow. Bunder bos, 30.IV.1967, ♂; leg. LUCAS.

S. grossulariae Mg. Gilze-Rijen, 13.VIII.1967, ♀, leg. v. D. KRIFT, in coll. LUCAS. Elsloo, 26.VI.1967, ♀; leg. LUCAS. Heilooër bos, 27.VIII.1967, ♀. Deze soort is nieuw voor het Heilooër bos.

S. guttatus Fall. Bunder bos, Rothem en Geulhem.

S. labiatarum Verr. Geulhem, de Dellen, 28.VIII.1967, ♀; leg. LUCAS.

S. lasiophthalmus Zett. Breda, Liesbos, 4.V.1967, ♀; leg. LUCAS.

S. lunulatus Mg. Wouwsche Plantage en Bunder bos, ♂ en ♀; leg. LUCAS.

S. malinellus Collin. Destijds publiceerde LUCAS van Rotterdam (27.IV.1964) 2 ♂ van *S. lineola*. Het ene exemplaar week wel af, maar werd, mede door de vangst van een typische *S. lineola*, toch ook tot deze soort gebracht. Door v. D. GOOT op *S. malinellus* attent gemaakt, bleek het exemplaar tot deze soort gerekend te moeten worden. Het exemplaar is nu dus (voorlopig?) het oudste van deze soort voor ons land. In 1967 ving LUCAS de soort opnieuw: Ulvenhout, 28.IV.1967, 2 ♂ en een ♀; Breda, Liesbos, 4.V.1967, 3 ♂. Het is blijkbaar een vroege soort, die, als men hem eenmaal kent, ook in het veld vlot te herkennen valt.

S. ochrostoma Zett. Rijckholt, Savelsbos, 15.V.1967, ♀; leg. LUCAS.

S. triangulifer Zett. Oisterwijk, 7.V.1967, 2 ♀; leg. LUCAS. Bovendien ving LUCAS op 25.VII.1967 een ♀ in zijn kamer te Rotterdam. De zoveelste goede waarneming binnenshuis. In dit verband mag niet onvermeld blijven, dat beide *Baccha*-soorten ook herhaaldelijk in zijn kamer zijn aangetroffen. In het Heilooër bos werd *S. triangulifer* gevangen op 21.V.1967. Ook dit was een ♀. De ♂♂

van deze soort worden zelden gevangen. Voor zover v. D. GOOT bekend is, is er zelfs nooit een ♂ in Nederland gevangen. De ♂ ♂ lijken veel op een doodgewone *Melanostoma scalare*, maar het gele schildje onderscheidt *S. triangulifer* natuurlijk direct. Helaas is dit een slecht veldkenmerk.

S. umbellatarum Fabr. Bunder bos, 8-10.VIII.1967, 7 ♂, 2 ♀; Geulhem, 10.VIII.1967, 2 ♂; leg. v. D. GOOT.

Temnostoma vespiforme L. Bunder bos, 11.VI.1967, ♂; leg. LUCAS.

Volucella inflata Fabr. Rijkholt, Savelsbos, 5.VI.1967, ♂. De soort is hier zeker inheems. LUCAS trof hem hier nu al drie jaar echter elkaar aan.

Xanthogramma citrofasciatum Deg. Bunder bos, 14.V.1967; 2 ♂; leg. LUCAS.

Xylota abiens Mg. Breda, 26.V.1967, 2 ♂; leg. v. D. KRIFT, in coll. LUCAS.

X. tarda Mg. Elsloo, 13.V.1967, ♂; Bunder bos, 4.VI.1967, ♀ en 25.VI.1967, 2 ♂ en een ♀.

X. xanthocnema Collin. Ook in 1967 weer in het Savelsbos, maar veel minder dan in 1966.

Summary

List of rare or local Syrphidae, caught in the Netherlands in 1967. *Brachyopa insensilis* Collin is new to the Dutch fauna. Four males were taken in the south of the province of Limburg.

Methode voor het waarnemen en registreren van zwakke geluiden, zoals het knagen van insektelarven

door

D. CH. BRANDT

Zoölogisch Laboratorium, Leiden

Inleiding

VAN DEN ASSEM en KUENEN (1958) komen indirect tot de conclusie, dat de parasiet *Choetospila elegans* Westw. een larve van *Sitophilus granarius* L. in een graankorrel kan localiseren door waarneming van de trillingen, die de larf veroorzaakt.

Om een directe benadering mogelijk te maken is gezocht naar een methode om dergelijke zwakke trillingen duidelijk waarneembaar te maken voor de onderzoeker.

Apparaat

Wanneer we niet over apparatuur beschikken, is het mogelijk om een larve van de klander (*Sitophilus granarius* L.) in een geïnfecteerde tarwekorrel te horen knagen door de korrel met een pincet in de uitwendige gehoorgang van ons oor te brengen.

Met behulp van een stethoscoop kunnen we zelfs een aantal korrels tegelijk beluisteren, wanneer we deze op het membraan van het borststuk van de stethoscoop leggen.

Van het membraan van een stethoscoop naar dat van een microfoon is maar